

*Ю. Ю. Масловська,
студентка V курсу 18 групи
Інституту прокуратури
і кримінальної юстиції,
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, м. Харків*

ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ОСІБ, ЗВІЛЬНЕНИХ З МІСЦЬ ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ: ОКРЕМІ АСПЕКТИ

Проблема працевлаштування осіб, звільнених із місць позбавлення волі, має практичне значення, хоча і знайшла своє закріплення в Кримінально-виконавчому кодексі України, а саме у ст. 156, яка носить назву «Надання допомоги засудженим у трудовому і побутовому влаштуванні» [1]. Суть цієї проблеми полягає в тому, що існує конфлікт між наявними конституційними правами і свободами особи, яка вже відбула покарання, і можливістю їх реалізації.

Передусім наголосимо, що працевлаштування таких осіб є складовою їх адаптації в суспільстві, що слід розглядати як моральну, психологічну та організаційну підготовку до життя на волі. Звернувшись до спеціального з цього питання Закону України «Про соціальну адаптацію осіб, які відбували або відбувають покарання у виді обмеження волі на певний строк», знаходимо визначення соціальної адаптації, основною ознакою якої є мета – повернення до самостійного загальноприйнятого соціально-нормативного життя в суспільстві [2]. Зрозуміло, що головним чинником досягнення цієї мети, тобто відновлення попереднього становища особи в суспільстві, є саме суспільство, його ставлення до такої групи осіб. Для цього повинні бути створені сприятливі умови для адаптації засудженого в суспільстві.

Ще в 2009 р. В.С. Батиргарєєва звернула увагу на те, що найсуттєвішою проблемою особи після звільнення з місць позбавлення волі є її працевлаштування [4]. І це передбачувано, бо праця є, по суті, єдиним засобом виживання. У наш час суспільство не бажає приймати таких осіб, вважаючи, що вони становлять загрозу, але це має зворотний ефект: відвернувшись від осіб, які відбули покарання, шляхом обмеження їх права на працю, суспільство підштовхує їх до вчинення нових правопорушень, потерпілими від яких можуть стати вони самі. Звернувшись до соціологічних опитувань, вбачається, що більшість респондентів негативно ставиться до осіб, які відбули покарання, вони не бажають «приймати назад» таких осіб [5]. Серед них, звісно, є й роботодавці, які у випадку звернення до них звільнених осіб (за наявності вакантних місць), відмовлять їм у прийнятті на роботу всупереч вимогам ст. 22 КЗпП, що буде проявом дискримінації, адже вимагати документи, не

передбачені КЗпП, забороняється [3]. Мова йде і про довідку про судимість особи. Через прогалини в трудовому законодавстві особа, яка зазнала таких обмежень, по суті, не може оскаржити відмову, адже письмова відмова у прийнятті на роботу не є обов'язковою, і, як наслідок, немає предмета оскарження. Є підстави вважати, що з прийняттям нового Трудового кодексу ситуація зміниться на краще і поле для зловживань (таке, як можливість не надавати письмову відмову) зменшиться, враховуючи наявні порушення прав осіб, які намагаються працевлаштуватися.

У чинному законодавстві України передбачені певні гарантії працевлаштування зазначеної категорії осіб, але їх замало, і виконуються вони не в повному обсязі. Прикладом є закріплена в Законі України «Про зайнятість населення» квота на працевлаштування соціально вразливих осіб, вказаних у ч. 1 ст. 14 цього Закону (до цього переліку також включені особи, звільнені після відбуття покарання або примусового лікування) у розмірі 5% загальної кількості працюючих, але це поширюється на підприємства, установи, організації з кількістю працівників не менше 20 осіб. Недотримання цієї норми тягне за собою відповідальність у виді штрафу. Наступною гарантією є передбачене ст. 26 цього ж Закону стимулювання працевлаштування громадян, які недостатньо конкурентоспроможні на ринку праці. Такими особами вважаються ті самі соціально вразливі категорії осіб, названі ч. 1 ст. 14 КВК України. Роботодавцю, який працевлаштовує на нове робоче місце громадян, яким надано статус безробітного, за направленням територіальних органів центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції, строком не менше ніж на два роки щомісяця компенсуються фактичні витрати у розмірі єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування за відповідну особу за місяць, за який він сплачений.

Отже, для вирішення проблеми працевлаштування осіб, які відбули покарання, пропонується, по-перше, запровадити зарубіжний досвід щодо «таємниці тюремного минулого», замінивши національну систему «нагадування» звільненій особі про її негативне минуле, що відбувається, наприклад, шляхом опитування сусідів про поведінку звільненої особи [6, 83]. Також щодо зарубіжного досвіду, то слід звернути увагу на вплив на свідомість звільненої особи з боку психологів, тобто психотренінгів і групової терапії. По-друге, збільшити квоту для працевлаштування соціально вразливих осіб на підприємствах із важкими умовами праці. По-третє, запровадити в трудовому законодавстві обов'язкову вимогу письмової відмови у працевлаштуванні задля уникнення випадків необґрунтованої відмови, у тому числі за ознаками дискримінації з метою встановлення достатньої правової підстави для оскарження такої відмови в суді.

Список літератури

1. Кримінально-виконавчий кодекс України: прийнятий від 09.06.2013 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua
2. Про соціальну адаптацію осіб, які відбувають чи відбували покарання у виді обмеження волі на певний строк: Закон України від 17.03.2011 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua
3. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua
4. Батиргарєєва В. С. Соціальна адаптація осіб, звільнених із місць позбавлення волі-найважливіша умова запобігання рецидивній злочинності / В. С. Батиргарєєва // Юридична Україна. – 2009.
5. Шкута О. О. Працевлаштування засуджених осіб, які відбувають покарання у виді позбавлення волі, як засіб реалізації їх конституційних прав і виконання обов'язків [Електронний ресурс] / О. О. Шкута // Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка. – 2010. – Вип. 3. – С. 97–104. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlduvs_2010_3_13
6. Трюхан О. А. Право на працевлаштування осіб, звільнених із місць позбавлення волі [Електронний ресурс] / О. А. Трюхан. – Режим доступу: lj.kherson.ua
7. Кримінально-виконавче право України: підручник / В. В. Голіна, О. В. Лисодєд, Л. П. Оніка, А. Х. Степанюк; за заг. ред. А. Х. Степанюка. – Харків: Право, 2005.

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО

КАФЕДРА КРИМІНОЛОГІЇ
ТА КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОГО ПРАВА

***ПЕРСПЕКТИВИ РЕФОРМУВАННЯ
КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ СИСТЕМИ
УКРАЇНИ***

*Матеріали круглого столу
студентів, аспірантів, молодих учених*

(4 квітня 2017 року, м. Харків, Україна)

ТОМ 1

Харків
2017

УДК 343.8
ББК 67.309 (4УКР)

Організаційний комітет:

Гетьман А. П. – голова організаційного комітету, проректор з наукової роботи Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, доктор юридичних наук, професор, академік Національної академії правових наук України;

Головкін Б. М. – заступник голови організаційного комітету, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Ткачова О. В. – відповідальний секретар, кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Автухов К. А. – кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Таволжанський О. В. – кандидат юридичних наук, асистент кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Перспективи реформування кримінально-виконавчої системи України: матеріали круглого столу студентів, аспірантів, молодих вчених (4 квітня 2017 року, м. Харків): в 2т. / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого; за ред. А.П. Гетьмана, Б. М. Головкина та інш. – Харків : Юрайт, 2017. – Т1., – 251 стр.
ISBN – 978-966-2740-95-0

У збірник увійшли наукові доповіді та тези виступів учасників круглого столу, присвяченого перспективам реформування кримінально-виконавчої системи України.

Матеріали подані в авторській редакції.

The collection made scientific reports and abstracts of the participants of the round table devoted to the prospects of reforming the penal system of Ukraine. Materials for were presented by the authors.

ISBN – 978-966-2740-95-0

УДК 343.8
ББК 67.309 (4УКР)

© Гетьман А.П., Головкін Б.М. та інш., 2017
© “Юрайт”, 2017

ЗМІСТ

Андрєєв Є. О.	Гуманізація кримінально-виконавчого законодавства.....	3
Атрєп'єва М. Р.	Актуальні проблеми виконання та відбування покарань у місцях позбавлення волі.....	7
Біленький Д. В.	Перспективи реформування кримінально-виконавчої системи України: щодо внесення змін до «Закону Савченко».....	10
Бойко В. О.	Поняття «злісне порушення встановленого порядку відбування покарання»: спірні моменти.....	13
Борох Ю. О.	Реалізація принципу справедливості під час відбування покарання.....	16
Бумба О. А.	Пробачія та стан упровадження в Україні.....	19
Васюк О. О.	Проблемні питання виконання покарання у виді штрафу.....	23
Вручинський Д. Г.	До питання визначення законного інтересу засуджених.....	28
Гавенко Т. Ю.	Проблеми виконання покарання у виді довічного позбавлення волі.....	31
Герасименко С. С.	Спонування засуджених до зразкової поведінки: метод «батога» чи «пряника»?.....	35
Горшкова Я. С.	Про деякі проблемні питання, що виникають під час виконання покарання у вигляді штрафу.....	39
Дейнека П. В.	Перевищення меж при застосуванні заходів фізичного впливу в установах виконання покарань.....	43

Дорощенко К. В.	Відповідальність за несплату або ухилення від сплати штрафу.....	45
Дубанич М. Ю.	Правовий статус засуджених: до питання конституційного забезпечення права на працю засуджених до позбавлення волі.....	47
Дубровін С. І.	Використання категорії «ресоціалізація» стосовно неповнолітніх засуджених: окремі аспекти.....	50
Євтушенко Д. О.	Процес ресоціалізації неповнолітніх, звільнених з установ виконання покарання.....	53
Загурська А. В.	Щодо права засуджених на листування..	56
Зайкова Я. Ю.	Ресоціалізація при відбуванні покарання у виді арешту та обмеження волі: порівняння ефективності.....	60
Зосіч М. Ю.	Звільнення від відбування покарання вагітних жінок і жінок, які мають малолітніх дітей.....	64
Кирилюк С. О.	Надання державній кримінально-виконавчій службі слідчих функцій.....	68
Кишеня В. С.	Наглядова пробація у Сполучених Штатах Америки. Перспективи застосування іноземного досвіду в Україні.....	72
Клименко С. С.	Проблемні питання звільнення від відбування покарання вагітних жінок.....	75
Клімашевський В. Д.	Проблемні питання процедури помилування в Україні.....	79
Коваль В. В.	Перспективи створення подвійної системи регулярних пенітенціарних інспекцій в	

	Україні з урахуванням досвіду зарубіжних країн.....	83
Козаченкова Д. С.	Щодо законних інтересів як елементу правового статусу засуджених.....	87
Козачок М. М.	Проблеми виправлення та ресоціалізації засуджених.....	89
Козій Н. А.	Введення інституту приватного виконання рішень.....	92
Крячко Л. Ю.	Особливості правового регулювання користування засудженими глобальною мережею Інтернет.....	96
Кудрявцева В. В.	Умови праці засуджених до позбавлення волі: деякі питання	100
Левандовська І. В.	Громадські роботи: міжнародний досвід і Україна.....	103
Левіна О. О.	Тактика виявлення осіб, схильних до суїциду. Профілактика суїцидів серед засуджених та осіб, взятих під варту...	107
Лисенко О. Е.	Розбіжності у визначенні поняття «громадські роботи» за Кримінальним та Кримінально-виконавчим кодексами України.....	110
Лукашова Є. В.	Соціально-виховна робота із засудженими (мета та способи).....	115
Малиш С. С.	Окремі аспекти соціально-виховної роботи з неповнолітніми, засудженими до позбавлення волі.....	119
Мартинюк Н. В.	Прихована проблема відповідальності осіб за ухилення від відбування покарання у виді громадських робіт.....	123
Масловська Ю. Ю.	Працевлаштування осіб, звільнених з місць позбавлення волі: окремі аспекти..	126
Мельник М. Г.	Застосування фізичного впливу,	

	спеціальних заходів, зброї до засуджених.....	129
Мешков С. В.	Ресоціалізація неповнолітніх засуджених.....	132
Мироненко А. А.	Міжнародний досвід пробації.....	134
Моржановська А. І.	Право на користування Інтернетом засуджених, які відбувають покарання, пов'язані з позбавленням волі.....	138
Насібулліна Н. Р.	Цілі покарання.....	141
Носач Є. О.	Досудова пробація як елемент оновлення системи юстиції України.....	146
Павельчук Д. А.	Виховання та перевиховання засуджених до позбавлення волі.....	147
Павленко В. О.	Чи можливе виправлення осіб, засуджених до довічного позбавлення волі?...	151
Павлуцька В. І.	Цілі покарання та кримінально-виконавчого законодавства.....	154
Пастушок Б. М.	Виправлення і ресоціалізація засуджених.....	157
Певень М. М.	Проблеми здійснення процедури помилування в Україні.....	160
Пищик К. О.	Спірні питання запровадження слідчих підрозділів Державної кримінально-виконавчої служби.....	163
Рева Н. М.	Щодо питання застосування громадських робіт.....	166
Романченко Д. І.	Щодо питання про міжнародно-правові правила поведінки із неповнолітніми засудженими.....	169

Руденко А. М.	Діяльність громадських організацій та їх вплив на кримінально-виконавчу систему України.....	173
Самойленко М. С.	Проблемні питання оцінки ефективності роботи органів і установ виконання покарань.....	177
Святокум А. Ю.	Запровадження центрів пробації для неповнолітніх осіб.....	181
Сергієнко В. М.	Місце суспільно корисної праці в системі заходів ресоціалізації засуджених до позбавлення волі	184
Синявський М. А.	Виправлення засуджених до позбавлення волі : міф чи реальність?...	189
Слюсар Д. Ю.	Впровадження приватних установ виконання покарання в Україні.....	192
Смиковська А. М.	Місце духовної та благодійної опіки церков у системі виховного впливу на засуджених осіб.....	194
Тарапунець В. В.	Загальна характеристика покарання у виді виправних робіт та відмежування його від виправних робіт як адміністративного стягнення.....	197
Тертична А. А.	Інститут пробації: необхідність подальшого впровадження в Україні.....	201
Ткачова А. С.	Виконання покарання у виді арешту: проблемні питання.....	204
Ткачук А. О.	Право засуджених на користування глобальною мережею Інтернет – нові можливості для ресоціалізації та соціальної адаптації засуджених.....	207
Федорець А. Є.	Інститут закінчення строків давності виконання обвинувального вироку як підстава для звільнення особи від	

	відбування покарання.....	210
Хакімова М. Т.	Порівняльний аналіз застосування заходів безпеки в установах виконання покарань України та Естонії.....	21
Харченко Я. Є.	Щодо питання реалізації досудової пробації ¹⁷ в Україні.....	
Шевченко А. І.	Кримінально-виконавча характеристика засудженої особи.....	221
Шпарага Д. Ю.	Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання.....	225
Штефан Є. О.	Форми впливу соціально-виховної роботи на засуджених до довічного позбавлення волі.....	290
Штокало Т. В.	Соціально-виховна робота із засудженими до позбавлення волі.....	233
Шутов Д. К.	Деякі проблеми покарання у виді виправних робіт.....	236
Шутова Л. М.	Міжнародно-правовий аспект виконання громадських робіт.....	239
Ярова А. В.	Громадський вплив як засіб ресоціалізації засуджених.....	243

Наукове видання

***ПЕРСПЕКТИВИ РЕФОРМУВАННЯ
КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ СИСТЕМИ
УКРАЇНИ***

*Матеріали круглого столу
студентів, аспірантів, молодих учених*

(4 квітня 2017 року, м. Харків, Україна)

Відповідальний за випуск: Головкін Б. М.

Підп. до друку 26.05.2017. Формат 60х84 ¹/₁₆. Папір офсетний.

Друк: ризограф. Ум. друк. арк. 17,5. Облік.-вид. арк. 12,93.

Тираж 30 прим. Зам. № 114911 . Ціна договірна.

Друкарня «Аладдин-Принт»

61023, м. Харків, вул. Сумська, 4, оф. 8

Тел.: (057) 764-72-11 <http://aladdin-print.ua>

Свідцтво про державну реєстрацію В00 № 966600 від 28.03.2003 р.